

การนำเสนอมาตรการการควบคุมอุบัติการณ์
ความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

นางสาวเจนีวา รักมหาคุณ

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0497-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

119811305

THE PROPOSED PERIOPERATIVE NURSING RISK CONTROL MEASURES,
KING CHULALONGKORN MEMORIAL HOSPITAL

Miss Geneva Rukmahakun

A Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0497-2

นางสาวเจนีวา รักมหาคุณ : การนำเสนอมาตรการการควบคุมอุบัติการณ์ความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. (THE PROPOSED PERIOPERATIVE NURSING RISK CONTROL MEASURES, KING CHULALONGKORN MEMORIAL HOSPITAL) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 143 หน้า. ISBN 974-03-0497-2.

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอมาตรการการควบคุมอุบัติการณ์ความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด แบบรวบรวมความคิดเห็นต่อความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด และแบบประเมินความเป็นไปได้. ในการนำมาตราการไปปฏิบัติจริง ดำเนินโครงการโดยการจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงให้แก่พยาบาลห้องผ่าตัดสภ.5 จำนวน 9 คน และประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยการประยุกต์ใช้กระบวนการเอไอซีเพื่อให้กำหนดมาตรการการควบคุมอุบัติการณ์ความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด มาตรการควบคุมดังกล่าวผู้ศึกษาได้นำมา ทบทวนปรับปรุงแล้วนำไปให้พยาบาลห้องผ่าตัดสภ.5 จำนวน 11 คน ประเมินความเป็นไปได้

มาตรการการควบคุมความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด ประกอบด้วย

1. มาตรการควบคุมผ้าซับตักค้างในผู้ป่วย
2. มาตรการควบคุมเข็มตักค้างในผู้ป่วย
3. มาตรการควบคุมเครื่องมือและอุปกรณ์ตักค้างในผู้ป่วย
4. มาตรการควบคุมเจ้าหน้าที่ถูกของมีคมระคายเคืองผ่าตัด
5. มาตรการควบคุมการผ่าตัดผิดคนผิดตำแหน่ง
6. มาตรการควบคุมผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บจากเครื่องจี้ไฟฟ้า
7. มาตรการควบคุมเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บจากเครื่องจี้ไฟฟ้า
8. มาตรการควบคุมบาดเจ็บไฟไหม้ต่อผู้ป่วยจากการใช้เครื่องกระตุกหัวใจด้วยไฟฟ้า
9. มาตรการควบคุมอันตรายต่อบุคลากรจากการใช้เครื่องกระตุกหัวใจด้วยไฟฟ้า
10. มาตรการควบคุมการติดเชื้อของแผลผ่าตัด
11. มาตรการควบคุมผู้ป่วยได้รับอันตรายจากการจัดทำ

ภาควิชา.... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา..2544

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4277562436 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEYWORD : CONTROL MEASURE / RISK / PERIOPERATIVE NURSING

GENEVA RUKMAHAKUN : THE PROPOSED PERIOPERATIVE NURSING RISK
CONTROL MEASURES, KING CHULALONGKORN MEMORIAL HOSPITAL.

ADVISOR : ASSIST. PROF. BOONJAI SRISATIDNARAKUL, Ed.D. 143 pp.

ISBN 974-03-0497-2

The objective of this project was to propose risk control measures for perioperative nursing in King Chulalongkorn Memorial Hospital. The instruments in this project were a test of knowledge about risk management, opinion on perioperative nursing risk form, and risk control measure evaluation form. The risk control measures were conducted as follows. The workshop with risk management education and modified AIC process was organized for 9 perioperative nurses to draft perioperative nursing risk control measures. These measures were considered by 11 perioperative nurses respectively.

The control measures proposed for perioperative nursing risks were as follows:

1. Control measures for retained sponges.
2. Control measures for retained needles.
3. Control measures for retained instruments
4. Control measures for sharp injuries
5. Control measures for operation on wrong patient and wrong site
6. Control measures for patient burn related to electrosurgical units
7. Control measures for staff burn related to electrosurgical units
8. Control measures for patient burn related to defibrillator
9. Control measures for staff hazard related to defibrillator
10. Control measures for surgical wound infection
11. Control measures for injuries related to positioning

Department.....Faculty of Nursing

Field of study...Nursing Administration

Academic year..2001

Student's signature. *Geneva Rukmahakun*

Advisor's signature. *Boonjai Sr*

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

รายงานโครงการฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการที่กรุณาได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทั้งหลายอย่างตรงตรงไว้ในดวงจิต ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ .โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานกรรมการ สอบโครงการและรองศาสตราจารย์กัญญา ออประเสริฐ กรรมการสอบโครงการนี้ที่ได้ให้ข้อชี้แนะ และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่า กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุฤษดี และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ประพิม ศุภคັນสนีย์ ที่ได้ให้กำลังใจ ให้ความเมตตากรุณา ห่วงใยและช่วยเหลือ นิสิตรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุก ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้ข้อแนะนำต่างๆในการทำโครงการนี้ และขอขอบคุณ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนเงินทุนบางส่วนในการทำโครงการนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหอผ่าตัดสีรินธร หัวหน้าหอผ่าตัดศัลยกรรมกระดูกและ พยาบาลห้องผ่าตัดสีรินธรและห้องผ่าตัดศัลยกรรมกระดูกที่ได้ร่วมมือในการทำโครงการนี้ และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบพระคุณ คุณชจิตพรพรณ เหลืองวิรุจน์กุล หัวหน้าหอผ่าตัดที่ผู้ศึกษา ทำงานที่ได้ให้โอกาสผู้ศึกษาได้ลาศึกษาต่อและให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวกตลอดมาและ พยาบาลห้องผ่าตัดทุกท่านที่ปฏิบัติภารกิจในช่วงเวลาที่ผู้ศึกษาได้ลาศึกษาต่อและร่วมมือในการ ทำโครงการนี้ให้ลุล่วงไปได้

ขอขอบคุณคุณคุณวีรวรรณ เกิดทอง คุณนิตยา ยงภูมิพุทธา คุณสายทอง ชาวสวน คุณภวพร ไพศาลวัชรกิจ คุณกุลศ ญานจารี คุณวรมน เมธาวิพงศ์ คุณวารี พูลทรัพย์ คุณมัทนา กาญจนฤกษ์ รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่นทั้งหลายที่ไม่ได้กล่าวถึง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ได้ อำนวยความสะดวก

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณคุณแม่ที่ได้สนับสนุน ให้ความรักและกำลังใจในการทำ โครงการนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เจนีวา รักมหาคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	5
กลุ่มเป้าหมาย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในโครงการ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความเสี่ยง.....	7
การบริหารความเสี่ยง.....	15
บทบาทของพยาบาลห้องผ่าตัดในการบริหารความเสี่ยง.....	27
การกำหนดมาตรการการควบคุมอุบัติการณ์ความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด... งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35 40
3 วิธีดำเนินโครงการ.....	44
กลุ่มเป้าหมาย.....	44
ขั้นตอนการดำเนินการ.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในโครงการ.....	51
การประเมินความเป็นไปได้ของมาตรการ.....	53
4 ผลการดำเนินโครงการ.....	54
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการดำเนินโครงการ.....	80
อภิปรายผล.....	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	86
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	95
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในโครงการ.....	98
ภาคผนวก ค กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	100
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในโครงการ.....	103
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของมาตรการการควบคุม อุบัติเหตุร้ายแรงความเสี่ยงทางการพยาบาลผ่าตัด.....	110
ประวัติผู้ศึกษา.....	143

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 รูปแบบการประเมินความเสี่ยงระดับหน่วยงานและโรงพยาบาล.....	18
2 แสดงตัวอย่างตารางการวิเคราะห์ความถี่และความรุนแรง.....	19
3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการบริหารความเสี่ยง และการประกัน/พัฒนา คุณภาพ.....	22
4 ตัวอย่างความแตกต่างระหว่างการประกันคุณภาพ / การพัฒนาคุณภาพกับการ บริหารความเสี่ยง.....	22
5 ความเสี่ยงและมาตรการควบคุมของแผนกรังสีวิทยา.....	36
6 จำนวนและร้อยละของพยาบาลห้องผ่าตัดกลุ่มตัวอย่าง.....	55
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาตรการควบคุมผ้าซับตักค้างในผู้ป่วย.....	111
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาตรการควบคุมเข็มเย็บแผลตักค้างใน ผู้ป่วย.....	115
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาตรการควบคุมเครื่องมือและอุปกรณ์ ตักค้างในผู้ป่วย.....	118
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาตรการควบคุมเจ้าหน้าที่ถูกของมีคมบาด ขณะผ่าตัด.....	121
11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาตรการควบคุมการผ่าตัดผิดคน ผิดตำแหน่ง.....	123
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาตรการควบคุมผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บ จากเครื่องจี้ ไฟฟ้า.....	125
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาตรการควบคุมเจ้าหน้าที่ได้รับ บาดเจ็บจากเครื่องจี้ ไฟฟ้า.....	129
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาตรการควบคุมบาดเจ็บไฟไหม้ต่อผู้ป่วย จากเครื่องกระตุ้นหัวใจด้วยไฟฟ้า.....	130
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาตรการควบคุมอันตรายต่อบุคลากรจาก การใช้เครื่องกระตุ้นหัวใจด้วยไฟฟ้า.....	133

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาตรฐานมาตรการควบคุมการติดเชื้อของแผลผ่าตัด...	134
17 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาตรการควบคุมผู้ป่วยได้รับอันตรายจากการจัดทำ.....	138

สารบัญแนภูมิ

แนภูมิที่	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่งการประกันคุณภาพ/ การพัฒนาคุณภาพ กับการบริหาร ความเสี่ยง.....	21